

Ραδιοτηλεοπτική (ανα)μετάδοση στα δωμάτια ξενοδοχείων

Επισκόπηση νομολογίας - σύγχρονες εξελίξεις

ΝΑΝΤΙΑΣ Π. ΚΥΠΡΟΥΛΗ, Δικηγόρου, Δ.Ν.

Η παρούσα ανάλυση αφορά το φλέγον θέμα της (ανα)μετάδοσης ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών εντός των δωματίων των ξενοδοχείων, θέμα για το οποίο πολύ μελάνι έχει χυθεί και πολλές αντικρουόμενες απόψεις και κυρίως δικαστικές αποφάσεις έχουν εκφρασθεί/εκδοθεί.

I. Δημόσια εκτέλεση / Νομοθετική πρόβλεψη

A. Κριτήριο χώρου

Ο παλαιότερος νόμος (άρθρο 9 Ν 2387/1920 ως τροποποιήθηκε από το άρθρο 2 του Ν 4301/1929) ανέφερε ότι «η δημοσία απαγγελία εμμέτρων ή πεζών λογοτεχνημάτων και η εκτέλεση θεατρικών έργων, δραματικών ή μουσικών, μουσικών συνθέσεων εις θέατρα, κινηματογράφους, κέντρα αναψυχής, χορευτικά και διασκεδάσεως, εστιατόρια και ξενοδοχεία, καφενεία ή καφωδεία, απαγορεύεται άνευ της εγγράφου αδείας των συγγραφέων, συνθετών ή των εκδοχέων των δικαιωμάτων αυτών ή των νομίμων αντιπροσώπων αυτών». Έτσι λοιπόν ανέφερε ενδεικτικώς διάφορες δημόσιες αίθουσες, οι οποίες λειτουργούσαν ως τεκμήριο του δημόσιου χαρακτήρα της σε αυτές πραγματοποιούμενης εκτέλεσης έργων (κριτήριο χώρου).

Το κριτήριο του χώρου όμως, άρχισε να εξασθενεί ακριβώς λόγω της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών που επέτρεπαν ολοένα την ανεπτυγμένη, διαχεόμενη σε διάφορους χώρους, επιτρέπουσα ατομική επιλογή τόπου και χρόνου, μετάδοση.

B. Κριτήριο κύκλου προσώπων (κοινό)

Ο Ν 2121/1993 έθεσε διαφορετικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό της δημόσιας εκτέλεσης (άρθρο 3 παρ. 2): «Δημόσια θεωρείται κάθε χρήση ή εκτέλεση ή παρουσίαση του έργου, που κάνει το έργο προσιτό σε κύκλο προσώπων ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειας και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, ανεξαρτήτως από το αν τα πρόσωπα αυτού του ευρύτερου κύκλου βρίσκονται στον ίδιον ή σε διαφορετικούς χώρους». Έτσι πλέον, ο χαρακτηρισμός του κύκλου προσώπων στα οποία απευθύνεται η εκτέλεση καθίσταται από τον νόμο ως το κριτήριο δημοσιότητας της εκτέλεσης. Αν τα πρόσωπα συνδέονται μεταξύ τους με στενούς οικογενειακούς, συγγενικούς ή φιλικούς δεσμούς, η εκτέλεση θα είναι ιδιωτική, αν όμως αποτελούνται από αόριστο αριθμό προσώπων μη συνδεόμενων μεταξύ τους με στενούς προσωπικούς δεσμούς, τότε αυτά τα πρόσωπα εμπίπτουν στην έννοια του «κοινού» και η εκτέλεση καθίσταται δημόσια.

Το κριτήριο του χώρου παραμένει χρήσιμο (είναι δημόσια η εκτέλεση που λαμβάνει χώρα σε δημόσιο χώρο, ελεύθερα προσβάσιμο ή με αντάλλαγμα), δεν επαρκεί όμως, διότι κάλ-

ιστα μπορεί να υπάρξει δημόσια εκτέλεση σε ιδιωτικό χώρο (π.χ. σε μία κλειστή λέσχη, σε μία επιχείρηση, σε ένα σωματείο κ.λπ.). Έτσι, θεωρούνται «κοινό» οι ασθενείς σε νοσοκομεία και κλινικές, οι εργαζόμενοι σε εργοστάσιο ή οι συχνάζοντες σε κλειστή λέσχη, και επομένως είναι δημόσια η, ενώπιόν των, εκτέλεση έργων/ερμηνειών/εκτελέσεων, ως είναι ιδιωτικός -και όχι δημόσιος- ο χώρος της κλειστής λέσχης ή του εργοστασίου (βλ. Γ. Κουμάντο, Πνευματική Ιδιοκτησία, σελ. 205, Δ. Καλλινίκου, Πνευματική Ιδιοκτησία και Συγγενικά Δικαιώματα, σελ. 135, Δ. Καλλινίκου, «Το δικαίωμα δημόσιας εκτέλεσης πνευματικών έργων σε δωμάτια ξενοδοχείων», γνμδ, ΧρΙΔ 2006, σελ. 834επ.).

II. Διακύμανση νομολογίας Ελληνικών Δικαστηρίων

Το θέμα έχει απασχολήσει πολλάκις τα ελληνικά δικαστήρια και οι εκδοθείσες αποφάσεις ποικίλλουν ως προς τις κρίσεις τους:

1) Εισαγγελικές διατάξεις 47/1975¹ και 67230/1976²

Η πρώτη κρίνει ότι δεν είναι δημόσια η εκτέλεση έργων (μουσικών έργων δια αναμεταδόσεως εκ φωνογραφικού δίσκου ή μαγνητοταινίας ή καθ' οιοδήποτε άλλο μηχανικό μέσο), όταν εκτελείται εντός του μισθωμένου δωματίου ξενοδοχείου δια του σε αυτό τοποθετούμενου μεγαφώνου ή άλλου μηχανικού μέσου, αλλά ιδιωτική, διότι στο δωμάτιο, μόνον ο διαμένων παρακολουθεί την εκτέλεση και όχι κάθε πρόσωπο που θέλει να παρακολουθήσει το εκτελούμενο έργο. Επίσης, η εν λόγω εισαγγελική διάταξη φέρει ως επιχείρημα (απαντώμενο συχνά και μετέπειτα) την ιδιότητα του ασύλου κατοικίας την οποία φέρουν και τα δωμάτια ξενοδοχείων, ενώ επίσης αντελεί επιχειρήματα περί δημοσιότητας από τα άρθρα 329 ΚΠοινΔ και 93 του Σ περί δημοσιότητας συνεδριάσεων δικαστηρίων καθώς και από το άρθρο 11 Σ περί δημοσίων συναθροίσεων.

Αντίθετα, η δεύτερη κρίνει ότι η εντός των δωματίων ξενοδοχείων εκτέλεση αποτελεί δημόσια εκτέλεση, διότι γίνεται εντός των πλαισίων της επαγγελματικής δραστηριότητας του ξενοδόχου, ότι τα δωμάτια αποτελούν χώρους προσιτούς σε αόριστο αριθμό ατόμων μη συνδεόμενων μεταξύ τους με προσωπικές σχέσεις ή δεσμούς και ότι η σε αυτά μετάδοση

1. Εισ. Διατ. 47/1975 ΝοΒ 1976, 103.

2. Εισ. Διατ. 67230/1976 ΝοΒ 1977, 789, ΑρχΝομ 1977, 61.

είναι νέα εκτέλεση, διάφορη της πρώτης μετάδοσης. Μάλιστα διευκρινίζει ότι θα ήταν ιδιωτική η χρήση αν οι πελάτες χρησιμοποιούσαν δική τους συσκευή ραδιοφώνου. Επίσης, κρίνει ότι το πότε η εκτέλεση είναι δημόσια, αποτελεί πραγματικό ζήτημα και εξαρτάται από το αν το έργο εμφανίζεται στην δημοσιότητα ή αν παραμένει κτήμα περιορισμένου αριθμού προσώπων. Έτσι λοιπόν, ήδη με την εν λόγω εισαγγελική διάταξη, έμελλε να προστεθεί ένα νέο κριτήριο για τη δημοσιότητα της εκτέλεσης, το κριτήριο του μετέπειτα αποκαλούμενου «κοινού», το κριτήριο δηλαδή των προσώπων στα οποία απευθύνεται η εκτέλεση.

2) ΑΠ 61/1981³, ΑΠ 135/1982⁴, ΑΠ 433/1992⁵, ΑΠ 133/1983⁶

Με τις αποφάσεις αυτές το Ανώτατο Ακυρωτικό έκρινε με σαφήνεια ότι τα ξενοδοχεία συνιστούν χώρους ελεύθερα προσιτούς στο κοινό - συγκείμενο από τους εκάστοτε πελάτες-. Ότι η εκτέλεση έργων με την πρωτοβουλία του εκμεταλλευόμενου του ξενοδοχείου επιχειρηματία, ο οποίος ελέγχει την εκτέλεση (έστω και υπό τη μορφή της αναμετάδοσης ραδιοφωνικής εκπομπής ή μουσικής εκ μαγνητικών ηχητικών ταινιών), επιλέγοντας τον τρόπο, χρόνο, διάρκεια και αναμεταδοτέα ύλη, θεωρείται κατά την έννοια του νόμου, δημόσια, απαγορευόμενη χωρίς την άδεια του δικαιούχου. Και τέλος, ότι δεν κάνει τον χαρακτήρα της δημοσιότητας η εκτέλεση έργων όταν αυτή, δια καταλλήλων τεχνικών διασυνδέσεων, κατευθύνεται στα δωμάτια των πελατών, όπου αυτοί ακροώνονται αυτής (κατά μόναν).

3) ΕφΘεσ 1049/2004⁷

Η εν λόγω απόφαση με ιδιαίτερη ενάργεια διέκρινε την εξής κρίσιμότητα ειδοποιό διαφορά: ότι ο καταρχήν σκοπός και προορισμός της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης είναι η λήψη της εκπομπής από τους ιδιώτες στα σπίτια τους ή σε άλλους ιδιωτικούς χώρους για προσωπική τους χρήση (χρήση για την οποία έχουν ήδη καταβληθεί τα δικαιώματα [εύλογη αμοιβή] στους δικαιούχους από τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς). Και ότι επομένως, όταν ο λήπτης της ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής με τη χρήση ενός κεντρικού διανεμητικού δέκτη (π.χ. κεραίας), τον οποίο χρησιμοποιεί στα πλαίσια της επιχειρηματικής του δραστηριότητας και για τις ανάγκες αυτής, γίνεται μεσάζων ώστε η ραδιοτηλεοπτική εκπομπή να λαμβάνεται και από άλλους, πλην του ίδιου, και συγκεκριμένα από πρόσωπα με τα οποία δεν συνδέεται με οικογενειακούς δεσμούς, ούτε είναι μέλη του άμεσου κοινωνικού περιβάλλοντός του, σε χώρο που ο ίδιος παρέχει ή για τον οποίο είναι υπεύθυνος, τότε δεν πρόκειται για πλήρη λήψη εκπομπής, αλλά μια άλλη ανεξάρτητη πράξη με την οποία το εκπεμπόμενο έργο γίνεται εκ νέου άμεσα αντιληπτό από άλλο κοινό στο οποίο δεν είχε αποβλέψει ο δημιουργός και στο οποίο ο χρήστης «μετακινεί την εκπομπή» χωρίς δικαίωμα - η πράξη αυτή συνιστά πλέον δημόσια εκτέλεση του έργου, έχουσα διαφορετικό προορισμό της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και ούσα διακριτή από την αρχική ραδιοτηλεοπτική εκπομπή. Κατά συνέπεια γι' αυτήν ακριβώς τη δημόσια εκτέλεση απαιτείται άδεια του δημιουργού και δικαιολογείται η αξίωση άλλης αμοιβής.

4) ΕφΑθ 7593/2005, 7594/2005, 7595/2005⁸

Το Εφετείο έκρινε ότι τα δωμάτια ενός ξενοδοχείου «δεν είναι δημόσιοι χώροι, ώστε αποκλειστικά και μόνο από αυτό τον

χαρακτήρα του η μετάδοση του έργου να συνιστά δημόσια εκτέλεση, αφού το δωμάτιο προορίζεται για την ιδιωτική χρήση κάθε φορά εξατομικευμένου προσώπου και ότι η εγκατάσταση σε δωμάτια ξενοδοχείου συσκευών ραδιοφώνου ή τηλεόρασης που οι πελάτες μπορούν, κατά την κρίση τους να χρησιμοποιούν δεν είναι δημόσια εκτέλεση, γιατί αφορά τη λήψη εκπομπών για ιδιωτική χρήση και όχι μετάδοση που καθιστά το έργο αντιληπτό σε αόριστο αριθμό προσώπων που δεν συνδέεται μεταξύ τους με προσωπικές σχέσεις» (παραπέμπουσε μάλιστα σε Λ. Κοτσιρή, Δίκαιο Πνευματικής Ιδιοκτησίας, γ' εκδ., σελ. 131-134, Κουμάντος, Πνευματική Ιδιοκτησία, ε' εκδ., σελ. 236). Οι εν λόγω αποφάσεις χαρακτήρισαν το δωμάτιο του ξενοδοχείου ως χώρο ιδιωτικό, αποτελούσα προσωρινή κατοικία του προσώπου που κάνει χρήση, προχώρησαν όμως και σε δύο εσφαλμένες κρίσεις:

1) ότι η χρήση (θέαση/ακρόαση) των έργων υπό των ενοίκων των δωματίων είναι ιδιωτική, διότι το διαμένον στο δωμάτιο ξενοδοχείου «πρόσωπο παρακολουθεί εκπομπές ιδιωτικής κατ' επιλογήν του και όχι κατ' επιλογήν της ξενοδοχειακής επιχείρησης». Έτσι όμως οι εν λόγω αποφάσεις παρορούσαν τον νόμο και την ίδια την έννοια του δικαιώματος παρουσίσεως στο κοινό, το οποίο συνίσταται και στην πράξη να καθίσταται τα έργα προσιτά στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά από τον τόπο και κατά τον χρόνο της ατομικής επιλογής του (άρθρο 2 Ν 2121/1993 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 81 παρ. 1 Ν 3057/2002, άρθρο 3 παρ. 1 Οδηγία 29/2001 και άρθρο 8 ΠΟΔΙ).

2) ότι οι ένοικοι του ξενοδοχείου δεν είναι ένα νέο κοινό, αλλά ένα «κοινό που είχε ήδη τη δυνατότητα να παρακο-

3. ΑΠ 61/1981 ΝοΒ ΛΑ', 443.

4. ΑΠ 135/1982 ΕΕμΔ 1994, 684.

5. ΑΠ 433/1992 ΕΕμΔ 1994, 293.

6. ΑΠ 133/1983 ΠοινΧρ ΛΓ', 719.

7. ΕφΘεσ 1049/2004 (αδημ.). Περίληψη: Το κρίσιμο στοιχείο σχετικά με το δημόσιο χαρακτήρα της χρήσης, εκτέλεσης ή παρουσίσεως του έργου, είναι αν γίνεται κάτω από συνθήκες, που το κάνουν προσιτό στο «κοινό», δηλ. σε αόριστο αριθμό προσώπων, τα οποία δεν χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις μεταξύ τους, ώστε να προκύπτει ένας από τους τρόπους της δημόσιας εκτέλεσης κατά τον ορισμό του άρθρου 3 παρ. 2 Ν 2121/1993. Συνιστά δημόσια εκτέλεση κατά τον Ν 2121/1993 η πράξη με την οποία ο λαμβάνων το τηλεοπτικό σήμα οργάνωνει τη συμπεριφορά του (με τη χρήση ενός κεντρικού διανεμητικού δέκτη π.χ. κεραίας) και γίνεται μεσάζων, ώστε η ραδιοτηλεοπτική εκπομπή να λαμβάνεται και από άλλους πλην του ίδιου και συγκεκριμένα από πρόσωπα με τα οποία δεν συνδέεται με οικογενειακούς δεσμούς, ούτε είναι μέλη του άμεσου κοινωνικού περιβάλλοντός του, σε χώρο που ο ίδιος παρέχει ή για τον οποίο είναι υπεύθυνος, στα πλαίσια της επιχειρηματικής του δραστηριότητας και προς επίτευξη των εμπορικών του σκοπών. Κατά συνέπεια, αποτελεί νέα χρήση ως ξεχωριστή μορφή δημόσιας παρουσίσεως και δικαιολογείται νέα άδεια του δημιουργού και η καταβολή ειδικής για τη χρήση αυτή αμοιβής.

8. ΕφΑθ 7593/2005, 7594/2005, 7595/2005 (αδημ., όλες με παρόμοιο ιστορικό και ίδιο αιτιολογικό/διατακτικό). Περίληψη: Τα δωμάτια δεν είναι δημόσιοι χώροι, αφού το δωμάτιο προορίζεται για την ιδιωτική χρήση κάθε φορά εξατομικευμένου προσώπου, το οποίο παρακολουθεί εκπομπές ιδιωτικής κατ' επιλογήν του και όχι κατ' επιλογήν των υπευθύνων της εναγομένης ξενοδοχειακής επιχείρησης, η οποία πέραν της εγκατάστασης της κεραίας και των συσκευών στα δωμάτια δεν έχει εμπλοκή στη χρήση αυτών. Οι ένοικοι του ξενοδοχείου δεν είναι ένα νέο κοινό, αλλά ένα κοινό που είχε ήδη τη δυνατότητα να παρακολουθεί το πρόγραμμα από τη μόνιμη κατοικία του.

λουθεί το πρόγραμμα από τη μόνιμη κατοικία του». Όμως το άτοπο αυτής της κρίσεως προκύπτει από το αναμφισβήτητο (και νομολογιακά) γεγονός ότι αποτελεί δημόσια εκτέλεση η ραδιοηλεκτρονική μετάδοση εκπομπών στο λόμπυ ή σε άλλους κοινόχρηστους χώρους του ξενοδοχείου, όπου και πάλι - με το ανωτέρω σκεπτικό- το κοινό παρακολουθεί αυτό που θα μπορούσε να παρακολουθεί και στην κατοικία του! Επίσης, το άτοπο προκύπτει και από το γεγονός ότι στο ξενοδοχείο συχνά προσφέρεται στον ένοικο η δυνατότητα να παρακολουθεί κανάλια που δεν δύναται να παρακολουθηθεί στην κατοικία του (δορυφορικά, αλλοδαπά κ.λπ.).

III. Κοινοτική νομολογία/Πρακτική κρατών μελών

1. ΔΕΚ C-306/2005 εκδοθείσα την 7.12.2006⁹. Διάδικοι: SGAE (Sociedad General de Autores y Editores de España (Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Ισπανών Δημιουργών και Εκδοτών) κατά Rafael Hoteles S.A. (Ανώνυμη Εταιρεία Ξενοδοχείων Ραφαέλ)¹⁰.

Μετά από πλείστες αντιφατικές αποφάσεις του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου της Ισπανίας (αποφ. 40/2003/31.1.2003 RJ 2003 σελ. 618, αποφ. 439/2003, EDJ 2003, σελ. 17125, και αποφ. 10/5/2003, RJ 2003 σελ. 3036) η παραπομπή του θέματος στο ΔΕΚ, από το Επαρχιακό Δικαστήριο Βαρκελώνης (Audiencia Provincial de Barcelona 7/6/2005), αποτέλεσε φυσική εξέλιξη.

Το ΔΕΚ κλήθηκε να απαντήσει στα κατωτέρω προδικαστικά ερωτήματα:

1) αν αυτή καθεαυτή η εγκατάσταση τηλεοπτικών δεκτών στους οποίους αποστέλλεται επίγειο ή δορυφορικό σήμα μέσω καλωδίων εγκατεστημένων υπό του ξενοδόχου αποτελεί παρουσίαση στο κοινό, έννοια καλυπτόμενη από το άρθρο 3 της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Συμβουλίου και Κοινοβουλίου,

2) αν η θεώρηση του δωματίου του ξενοδοχείου ως ιδιωτικού χώρου εντός του οποίου λαμβάνει χώρα η αναμετάδοση τηλεοπτικού σήματος το οποίο λαμβάνει προηγουμένως το ξενοδοχείο, έρχεται σε αντίθεση με την έννοια της παρουσίας στο κοινό, όπως αυτή περιέχεται και αναλύεται στην Οδηγία 29/2001.

3) αν είναι δυνατόν, σύμφωνα με τους σκοπούς της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας έναντι πράξεων παρουσίας στο κοινό όπως αυτή διαλαμβάνεται στην Οδηγία 29/2001, να θεωρηθεί ότι η παρουσίαση μέσω συσκευών τηλεόρασης εντός ενός δωματίου ξενοδοχείου, είναι δημόσια, λόγω του ότι εντός αυτού, έχουν πρόσβαση στο έργο διαρκώς εναλλασσόμενοι θεατές.

Ως προς το πρώτο ερώτημα, το ΔΕΚ επανέλαβε την εικοστή έβδομη (27η) αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 29/2001 σύμφωνα με την οποία: «Η απλή παροχή υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίας δεν αποτελεί καθεαυτή παρουσίαση κατά την έννοια της παρούσης Οδηγίας» (και άρθρο 8 Συνθήκης ΠΟΔΙ)¹¹.

Εν συνεχεία, επεσήμανε ότι η έννοια της παρουσίας στο κοινό δεν διευκρινίζεται από την Οδηγία, αλλά, ότι για την

ερμηνεία της, ως και κάθε διάταξης του κοινοτικού δικαίου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν όχι μόνον το γράμμα αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος, καθώς και οι διατάξεις διεθνούς δικαίου που πιθανόν καλείται να εφαρμόσει. Έτσι λοιπόν, έκρινε, ότι, όπως προκύπτει από την εικοστή τρίτη (23η) αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 29/2001, η παρουσίαση στο κοινό πρέπει να νοείται υπό ευρεία έννοια, ώστε να επιτευχθεί ο κύριος σκοπός της Οδηγίας που είναι η καθιέρωση υψηλότερου επιπέδου προστασίας, υπέρ, μεταξύ άλλων, των δημιουργών, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, ιδίως στην περίπτωση παρουσιάσεως στο κοινό.

Το ΔΕΚ επίσης έκρινε ότι οι ένοικοι των δωματίων του ξενοδοχείου αποτελούν «κοινό», αφού πρόκειται για αρκετά μεγάλο αριθμό προσώπων εναλλασσόμενων ταχέως. Κυρίως όμως - και αυτό αποτελεί την ειδοποιό διαφορά των δύο πράξεων παρουσίας/μετάδοσης (της ραδιοηλεκτρονικής μετάδοσης που πραγματοποιεί ο οργανισμός ραδιοηλεκτρονικής και της παρουσίας στο κοινό που πραγματοποιεί ο ξενοδόχος), που δικαιολογεί την ανάγκη παροχής νέας αδείας από τον δημιουργό στην δεύτερη περίπτωση- το ΔΕΚ, αντλώντας επιχείρημα από το άρθρο 11α της Σύμβασης Βέρνης, παρατηρεί ότι παρεμβάλλεται ένας νέος οργανισμός (ο ξενοδόχος) διάφορος του οργανισμού, ο οποίος πραγματοποιεί τη μετάδοση (ραδιοηλεκτρονικός οργανισμός). Διότι η καταρχάς ραδιοηλεκτρονική μετάδοση όπως αυτή λαμβάνει χώρα από τον ραδιοηλεκτρονικό οργανισμό απευθύνεται στους κατόχους συσκευών λήψεως μεμονωμένα ή στο πλαίσιο του ιδιωτικού ή οικογενειακού περιβάλλοντός τους. Αν όμως η λήψη (όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση) χρησιμοποιείται και διαχέεται για να μεταδοθεί σε ακροατήριο μεγαλύτερης κλίμακας (και ενίοτε με κερδοσκοπικό σκοπό), τότε ένα νέο τμήμα του κοινού αποκτά πρόσβαση στο έργο κι επομένως η παρουσίαση της εκπομπής (μέσω μεγαφώνου, συσκευής τηλεόρασης ή ανάλογου μέσου) παύει να αποτελεί απλή λήψη αυτής καθεαυτής, αλλά καθίσταται ανεξάρτητη πράξη. Αυτή ακριβώς η

9. ΔΕΚ C-306/2005, Συλλογή Νομολογίας ΔΕΚ I -11563, αναφορά ως επικαιρότητα σε ΔιΜΕΕ 2001,9.

10. Το διατακτικό της εν λόγω σημαντικότητας απόφασης του ΔΕΚ έχει ως εξής: 1) Μολονότι η παροχή απλώς των υλικών εγκαταστάσεων δεν συνιστά, από μόνη της, παρουσίαση υπό την έννοια της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, η διανομή σήματος από ξενοδοχειακό συγκρότημα μέσω συσκευών τηλεόρασης σε πελάτες που διαμένουν στα δωμάτια του συγκροτήματος αυτού, ασχέτως της τεχνικής μεταδόσεως του χρησιμοποιούμενου σήματος, συνιστά πράξη παρουσιάσεως στο κοινό υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Οδηγίας αυτής. 2) Ο ιδιωτικός χαρακτήρας των δωματίων ξενοδοχειακού συγκροτήματος δεν κωλύει το να αποτελεί η πράξη παρουσιάσεως έργου που πραγματοποιείται εκεί μέσω συσκευών τηλεόρασης πράξη παρουσιάσεως στο κοινό υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Οδηγίας 2001/29.

11. Μέρος της ελληνικής νομικής θεωρίας είχε θεωρήσει ότι είναι δημόσια εκτέλεση είτε το πρόγραμμα προέρχεται από κάποια κεντρική πηγή μέσα στο ξενοδοχείο είτε προέρχεται απ'ευθείας από κάποια ραδιοηλεκτρονική εκπομπή που λαμβάνεται χάρη σε ανεξάρτητους δέκτες τοποθετημένους από τον ξενοδόχο στους κοινόχρηστους χώρους ή στα δωμάτια, Γ. Κουμάντος, Πνευματική Ιδιοκτησία, ε' έκδ., σελ. 217.

ανεξάρτητη πράξη ενεργοποιεί το αποκλειστικό δικαίωμα του δημιουργού να παράσχει τη σχετική άδεια.

Το ΔΕΚ επίσης διευκρίνισε ότι για να υπάρξει παρουσίαση στο κοινό, αρκεί να τεθεί το έργο σε διάθεση του κοινού και δεν απαιτείται βεβαίως να υπάρξει τετελεσμένη πραγματική ακρόαση/θέαση του έργου από το κοινό (δηλ. στη συγκεκριμένη περίπτωση να έθεσαν πράγματι οι ένοικοι των δωματίων ξενοδοχείου την τηλεοπτική συσκευή σε λειτουργία (άρθρο 3 παρ. 1 της 29/2001 Οδηγίας και άρθρο 8 Συνθήκης ΠΟΔΙ περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας) – απαντώντας στα αντίθετα επιχειρήματα της Ξενοδοχειακής εταιρίας Ραφαέλ και της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως.

Τέλος, τόνισε, ότι ακόμη και αν η επιδίωξη κερδοσκοπικού σκοπού, δεν αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ύπαρξη παρουσίας στο κοινό, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι η ραδιοτηλεοπτική (ανα)μετάδοση έργων στα δωμάτια ξενοδοχείων αποτελεί παροχή πρόσθετης υπηρεσίας επηρεάζουσα την ποιοτική κατάσταση του ξενοδοχείου και την τιμή του δωματίου, έχουσα επομένως στόχο τον προσπορισμό οφέλους.

Όσον αφορά δε τον ιδιωτικό χαρακτήρα του δωματίου ξενοδοχείου, το ΔΕΚ με ενάργεια, απεφάνθη ότι ο δημόσιος ή ιδιωτικός χαρακτήρας του χώρου στον οποίο λαμβάνει χώρα η παρουσίαση στο κοινό δεν αρκεί επιρροή, αφού σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 29/2001 και της Συνθήκης ΠΟΔΙ το δικαίωμα παρουσίας στο κοινό περιλαμβάνει την διάθεση των έργων στο κοινό κατά τρόπον ώστε να μπορεί ο καθένας να έχει πρόσβαση σε αυτά από τον τόπο και τον χρόνο που ο ίδιος επιλέγει (απαντώντας στο αντίθετο επιχειρήμα της Ιρλανδίας που επικαλέστηκε το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών).

Να σημειωθεί ότι πριν από την εν λόγω απόφαση, και πριν από την έκδοση της Οδηγίας 29/2001, είχε εκδοθεί η C-293/1998, Egeda κατά Hosteleria Asturiana S.A., 3/2/2000, Συλλογή ΔΕΚ 2000 I-629, η οποία είχε κρίνει ότι ο χαρακτήρισμός της ίδιας ως άνω πράξης [(ανα)μετάδοσης ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών στα δωμάτια ξενοδοχείων] ανήκει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστού. Θυμίζουμε όμως ότι τότε, μη εκδοθείσας ακόμη της Οδηγίας 29/2001, το προδικαστικό ερώτημα αφορούσε το αν εμπίπτει ή όχι η εν λόγω μετάδοση στην έννοια της πράξης παρουσιάσεως στο κοινό ή λήψεως από το κοινό του άρθ. 1 της Οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, καθιερώνον τα δικαιώματα παρουσίας στο κοινό μέσω δορυφόρου και καλωδιακής αναμετάδοσης. Το ΔΕΚ έκρινε, ότι το ζήτημα αν η εκ μέρους ξενοδοχειακής μονάδας λήψη τηλεοπτικών σημάτων μέσω δορυφόρου ή μέσω επίγειου δικτύου και η καλωδιακή διανομή τους στα διάφορα δωμάτια του ξενοδοχείου συνιστά πράξη παρουσίας στο κοινό ή λήψη από το κοινό δεν ρυθμίζεται από την οδηγία 93/83 και ότι επομένως το ζήτημα αυτό πρέπει να εκτιμάται κατά το εθνικό δίκαιο.

Την πρόοδο στο θέμα, που οδήγησε στην ΔΕΚ C-306/2005 SGAE/Rafael Hoteles, έφεραν αναντιρρήτως η Οδηγία 29/2001 (άρθρο 3 παρ. 1) και η Συνθήκη ΠΟΔΙ για την Πνευματική Ιδιοκτησία (άρθρο 8) που ρητά καθόρισαν ότι στην έννοια της παρουσίας στο κοινό περιλαμβάνεται και η κατ' αίτηση μετάδοση, δηλ. η διάθεση των έργων κατά τρόπο

ώστε οιοδήποτε μέλος του κοινού να έχει πρόσβαση σε αυτά σε χρόνο και σε τόπο που επιλέγει ατομικά, διατάξεις που βεβαίως έλαβε και όφειλε να λάβει υπόψη του το ΔΕΚ.

2. Πρακτική Κοινοτικών χωρών

Η εθνική νομοθεσία και νομολογία της πλειονότητας των κοινοτικών χωρών αντιμετωπίζουν (και αντιμετώπιζαν και πριν από την απόφαση του ΔΕΚ C-306/2005), την εν λόγω πράξη (ανα)μετάδοσης ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών στα δωμάτια ξενοδοχείων ως νέα πράξη δημόσιας εκτέλεσης, δικαιολογούσα την απαίτηση παροχής ειδικής προς τούτο άδειας από τον δικαιούχο και καταβολή αμοιβής από τον ξενοδόχο (Λιθουανία, Φινλανδία, Σλοβακία, Βέλγιο, Γαλλία, Ρουμανία). Αντίθετα, στη Γερμανία (με απόφαση του Ανώτατου Ομοσπονδιακού Ακυρωτικού Δικαστηρίου από το 1961) η αναμετάδοση μέσω μεγαφώνου ραδιοφωνικού σταθμού μουσικών ή τηλεοπτικών εκπομπών στα δωμάτια ξενοδοχείου είχε κριθεί ως μη δημόσια εκτέλεση, με το αιτιολογικό ότι λαμβάνει χώρα εντός της ιδιωτικής σφαίρας του φιλοξενούμενου στο ξενοδοχείο (αντίστοιχα και στα δωμάτια νοσοκομείων με απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου του έτους 1996). Σημειωτέον, ότι, αντίθετως, η καλωδιακή αναμετάδοση θεωρείται και θεωρείται παρουσίαση στο κοινό, για την οποία απαιτείται καταβολή εύλογης αμοιβής εκ μέρους των ξενοδόχων. Αναμένεται με ενδιαφέρον, η εξέλιξη της νομολογίας στη χώρα αυτή μετά την έκδοση της άνω αποφάσεως του ΔΕΚ.

IV. Το ελληνικό παρόν – Εφαθ 7196/2007¹²

Η σημαντικότερη απόφαση 7196/2007 του Εφετείου Αθηνών αρθώς ακολουθεί τη δεσμευτική για τα δικαστήρια των κρατών μελών απόφαση του ΔΕΚ C-306/2005¹³, κρίνοντας με τον ίδιο τρόπο, ότι ο ιδιωτικός ή δημόσιος χαρακτήρας του χώρου στον οποίο λαμβάνει χώρα η παρουσίαση δεν ασκεί επιρροή και ότι το δικαίωμα της παρουσιάσεως στο κοινό θα καθίστατο άνευ περιεχομένου, αν δεν συμπεριελάμβανε και τις παρουσιάσεις οι οποίες πραγματοποιούνται σε ιδιωτικούς χώρους. Κατ'αλήγει δε, στο ότι οφείλει να απεμπλακεί η έννοια της ιδιωτικότητας της χρήσης του έργου από την έννοια του οικιακού ασύλου και της προστασίας του ιδιωτικού βίου (άρθρο 9 παρ. 1 Σ)¹⁴.

V. Συμπέρασμα

1. Οι πελάτες/ένοικοι δωματίων ξενοδοχείων εμπίπτουν στην έννοια του «κοινού», αφού συνιστούν σύνολο προσώπων, απροσδιόριστου αριθμού και συνεχώς εναλλασσόμενων.
2. Η παρουσίαση της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης έργων και ερμηνειών εκτελέσεων στους πελάτες/ενοίκους δωματίων ξενοδοχείων, αποτελεί έτερη, ανεξάρτητη πράξη διανομής, αφού ο ξενοδόχος έχει προβεί σε συγκεκριμένη οργάνωση

12. Βλ. την εν λόγω απόφαση στη σελ. 702 του παρόντος τεύχους.
 13. Σύμφωνα με το άρθρο 234 παρ. 2 Συνθηκών ο εθνικός δικαστής οφείλει να διαπιστώνει εάν η τεθείσα ενώπιόν του υπόθεση έχει ήδη κριθεί από τον κοινοτικό δικαστή και εφόσον το ΔΕΚ έχει πράγματι αποφανθεί επ' αυτής, ο εθνικός δικαστής οφείλει να ακολουθήσει την ερμηνεία δικαίου στην οποία έχει προβεί το ΔΕΚ.
 14. Έτσι *Ιφιγ. Καμτσιδου*, Ραδιοτηλεοπτική μετάδοση έργων στα δωμάτια ξενοδοχείου, γγμδ., σδημ.

ενεργειών (εγκατάσταση κεντρικής κεραίας, τοποθέτηση συσκευιών στα δωμάτια, καλωδιακή εγκατάσταση κ.λπ.) προκειμένου να είναι δυνατή η λήψη του σήματος από τις συσκευές τηλεόρασης στα δωμάτια. Το διακεκριμένο της πράξης μετάδοσης από τον ξενοδόχο από την ραδιοτηλεοπτική μετάδοση στην οποία προβαίνει ο ραδιοτηλεοπτικός σταθμός, γίνεται εύκολα κατανοητό από την εξής διαπίστωση: η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση που γίνεται από τον οργανισμό ραδιοτηλεόρασης έχει ως αποδέκτες όλους τους λήπτες σήματος για ιδιωτική ακρόαση/θέαση (όλους εμάς στο σπίτι μας ή σε άλλους ιδιωτικούς χώρους για ιδιωτική, μεμονωμένη ή σε περιορισμένο κύκλο συγγενών/φίλων- θέαση/ακρόαση). Αντιθέτως, η περαιτέρω οργάνωση από τον ξενοδόχο κατά τέτοιο τρόπο (τοποθέτηση πολλών συσκευιών/δεκτών, καλωδίωση σε όλους τους χώρους του ξενοδοχείου και στα δωμάτια

κλπ.), ώστε να είναι δυνατή η μετάδοση του σήματος από την κεντρική κεραία του σε όλους τους επιμέρους τηλεοπτικούς δέκτες, αποδεικνύει ότι η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση αποκτά περαιτέρω κοινό, διαφορετικό του αρχικώς προβλεφθέντος από τον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό (και από τον δικαιούχο). Αυτή η οργάνωση γίνεται με σκοπό το κέρδος του ξενοδόχου, αφού, είτε αυτή τιμολογείται είτε όχι, σίγουρα προσμετράται ως επιπλέον παροχή του ξενοδόχου στον πελάτη του.

3. Οι έννοιες «ιδιωτικός» και «δημόσιος» κατά το Δίκαιο της Πνευματικής Ιδιοκτησίας και οι αντίστοιχες έννοιες κατά το Συνταγματικό Δίκαιο δεν συμπίπτουν, ώστε κατ' αποτέλεσμα, η ιδιωτικότητα του χώρου του δωματίου ξενοδοχείου και η προστασία του ασύλου της κατοικίας που επεκτείνεται και σε αυτό, δεν επηρεάζει τον δημόσιο χαρακτήρα της παρουσίας στο κοινό έργων εντός αυτού.

* * *

ΟΥΛΗ

αυτά
που

και
πριν
πράξη
παξε-
ούσα
ον δι-
ανία,
θετα,
ακού
μέσω
οπτι-
ος μη
εντός
οχείο
η του
αντι-
είται
βολή
σι με
μετά

712

ωνών
κρα-
15 με
του
ισκεφ
όθα
ε και
κούς
1 έν-
νοια
βίου

στην
των,
/.

/ και
ίων
μής,
ωση

is.
σφεί-
ήδη
γμσα
ήσει

δω-